

Hoe komt de Ripsestraat aan zijn naam?

De Ripsestraat loopt vanaf de Ripse rotonde in de richting Oploo tot aan de kruising nabij supermarkt Baltussen. In de toponymie van de straatnaamgeving komt deze naam pas voor vanaf 1953. Voorheen heeft deze straat vele namen gekend. Al bijna 150 jaar geleden, om precies te zijn in 1864 bij de verdeling van de zogenaamde Bakelse Peel kregen de toenmalige gemeenten Bakel, Aarle, Beek en Helmond een gezamenlijke opdracht om een nieuwe rechte zandweg aan te leggen dwars door hun nieuw verworven gebieden. De nieuwe zandweg werd aangelegd vanuit Milheeze, nabij het huidige kruisbeeld en liep vervolgens kaarsrecht door tot aan de Loeff paal, die op de plaats staat waar de weg een bocht maakt richting Oploo 2 km. noordelijk van de bebouwde kom. Destijds bestond De Rips als dorp nog helemaal niet en de gemeente Helmond was eigenaar van de aangelegene gronden ter hoogte van de huidige Ripsestraat. Helmond verkocht deze gronden in 1874 aan A. Huyskes en deze liet in 1875 een boerderij aan de zandweg

bouwen. In de Volkstelling van 1879 van de Gemeente Bakel en Milheeze werden de bovengenoemde boerderij en haar bewoners vernoemd. Deze was gelegen in wijk A: parochie Milheeze en stond genaamd als: De Rips. Dit/deze huis/straat was dan ook de eerst vernoemde straat van het dorp Milheeze. Zo viel het gehele (heide) gebied dan ook onder de parochie Milheeze tot 1921 toen de nieuwe parochie De Rips gesticht werd. Na veel gekibbel binnen de gemeenten werd de zandweg verhard en kwam er toch nog de wegverbinding die "de kunstweg van Deurne naar Oploo" genoemd werd. Deze liep door het nieuwe dorp De Rips. De juiste straatnaamgeving bleef echter achterwege en in de archieven komen we diverse benamingen tegen voor de latere Ripsestraat. In de eerste vergunning-aanvragen voor de zogenaamde Ripse witte arbeiderswoningen staan de kadastrumnummers die beginnen met de letter A. Deze waren echter nog officieel gelegen te Milheeze. Na het ontstaan van de nieuwe parochie lagen alle Ripse huizen niet aan straten maar

hadden ze het kadastrumnummer en de letter A. Dit heeft geduurd tot circa 1933. Toen werd het te druk en is men ertoe overgegaan om elk huis een nieuw huisnummer te geven met de letter D er voor. Wel hanteerden de bewoners wijkbenamingen zoals De Bunthorst, De Kruisberg, Vinkepeel, Joodenpeel, Blaarpeel, Ripse heide enz. In de volksmond werd de latere Ripsestraat ook wel de "Plôse weg" genoemd. Dit vanwege het feit dat dit de weg was richting Oploo. In het telefoonboek van 1951 van het dorp De Rips staat de naam "Dorpsstraat" bij de familie Herstig. Bij navraag binnen die familie is vastgesteld dat wijlen meester Hertsig hier aan wilde geven zich dat de "Dorpsstraat D22" echt in de kom van het dorp gelegen was. In de bouwvergunning - aanvragen van begin jaren '50 van de winkel van de families De Klein, Stevens en de bouw van de muziekkiosk bijvoorbeeld, komen we de diverse D - nummers tegen met toevoegingen zoals: "gelegen aan de Provinciale weg naar St. Anthonis", "gelegen aan de weg naar Oploo".

- De naam "Ripsestraat"
- Monument op het kerkhof
- Boeiende lezing over volksgeloof

“Ripsestraat kende vele benamingen.”

Dit moest men blijkbaar doen om te verduidelijken waar de straat gelegen was. Het heeft geduurd tot 21 juli 1953 eer het gemeentebestuur van Bakel en Milheeze, zonder hoofdelijke stemming, het besluit nam om de wijknamen te wijzigen in straatnamen en zodoende ook De Ripsestraat voor het eerst daarna officieel vernoemd werd.

Wat betreft de Ripsestraat heeft onze werkgroep Straatnamen inmiddels tevens alle huis (gebouw/kavel) nummers in beeld gebracht, met de bewoners en de bouw van de huizen vanaf 1875 tot heden. Tevens zijn hier de bedrijven- en middenstanders-

gebouwen aan gekoppeld die in de loop van al die jaren ontstaan zijn maar ook wel weer eens verdwenen. Deze gegevens worden verder nog gecombineerd met foto's vanuit het verleden. **Mochten er nog foto's of**

gegevens zijn waarvan wij mogelijk geen kopie hebben dan horen wij dat natuurlijk graag van u. Op een later tijdstip, bv. in de vorm van een tentoonstelling, willen we hier graag op terug komen.

Monument op het kerkhof

Ter nagedachtenis aan de Ripse pioniers wier graven geruimd zijn, is er op zondag 25 oktober op het kerkhof van De Rips door Pastoor Wester een nieuw

monument ingezegend. De overblijfselen van de overledene van wie de grafzerk geruimd is worden pas verwijderd en geplaatst in het zogenaamde

knekelgraf als deze plaats nodig is voor een nieuw graf.

Het monument bestaat uit 3 taps toelopende hardhouten palen waarop de namen met geboorte en sterfdatum vermeld staan voor zover deze bekend zijn. Het idee voor het monument is ontstaan bij B. Ploegmakers die het in 2004 aan het kerkbestuur heeft voorgelegd. In overleg met het dat bestuur heeft Bernard Joosten de opdracht aanvaard om het monument verder te ontwerpen en uit te voeren. Diverse Ripsenaren hebben bij het grondwerk en de plaatsing geholpen.

Lezing over bijgeloof: boeiende verdieping

“Ons lief vrouwke, giff’em nog ’n douwke.” Met dat schietgebedje hoopte menig Brabander in de oorlog te verhinderen dat overkomende V2’s (“vliegende bommen”) ter plekke naar beneden zouden vallen. Een typisch voorbeeld van volksgeloof, aldus Paul Spapens. Op uitnodiging van de Heemkundekring i.o. hield hij op 14 oktober een lezing in de Viersprong.

Spapens is gespecialiseerd in volksgeloof in Brabant, maar deze avond ging het over een onderdeel daarvan, namelijk bijgeloof. Onwetendheid en de angst voor het onvoorspelbare zijn de oorspronkelijke krachten achter bijgeloof, zo hield hij zijn meer dan 30 toehoorders voor. Door ergens iets ‘bij te geloven’

creëren we de illusie dat we zaken kunnen beheersen die niet beheersbaar zijn. Zoals op hout kloppen (dat dan wel onbewerkt moet zijn) om ongeluk te voorkomen.

Tijdens zijn lezing gaf Spapens verklaringen voor deze en vele andere vormen van bijgeloof die nog steeds dicht bij de belevingswereld van alledag staan. Veel mensen lopen bijvoorbeeld ook nu nog niet graag onder een ladder door, want ergens zijn ze toch niet zo zeker of ze dan niet om moeilijkheden vragen. De achtergrond hiervan is het feit dat de ladder met de grond en de muur een driehoek vormt, en dat is het symbool van de Heilige Drie-eenheid. Wie het waagde daar doorheen te stappen, kon niet anders dan de duivel

verzoeken en die bracht niets goeds mee, zo dacht men oorspronkelijk. Later ontwikkelde men geleidelijk de overtuiging dat wie onder een ladder durfde door te gaan, door de dood getroffen kon worden. En een vrouw die onder een ladder doorliep, zou nooit binnen het jaar getrouwd raken...

Op een soortgelijke manier passeerden zwarte katten, het getal 13, gebroken glas en gebroken spiegels, heksenbollen, gemorst zout, hoefijzers, en tal van andere zaken de revue. Dat alles riep veel herkenning op, maar steeds wist Paul Spapens met een rijkdom aan onbekende verklaringen en toevoegingen, voor een interessante verdieping te zorgen. Het maakte de lezing van begin tot eind bijzonder boeiend.

“Over bijgeloof gesproken”

H.Hart school enthousiast over stamboomproject

Volgend jaar zullen de hoogste klassen van de school in De Rips aan de slag gaan met het project ‘Stamboom in de klas’. De werkgroep sprak hierover met leerkrachten Danny

v.d. Goor en Harrie Peeters. Hoe verder het gesprek vorderde, hoe meer toepassings- mogelijkheden zij zagen. Maar zoiets inpassen in

de veeleisende lesprogramma’s van vandaag de dag is geen sinecure. In het voorjaar praten we verder, zodat het project in mei van start kan gaan.

“Leerlingen H.Hart school starten speurtocht naar hun voorouders.”

Contributie nog niet betaald?

Deelnemen aan de activiteiten van de Heemkundekring i.o. is tot dusver gratis. Maar kosten voor sprekers e.d. zijn er natuurlijk wel, en helaas is het nog steeds zo dat alleen de zon voor niks opgaat. Heel wat leden hebben de contributie voor 2009 (10 euro totaal) nog niet betaald, of alleen het eerste halfjaar. Bent u een van hen? Dan ontvangen wij uw bijdrage graag zo snel mogelijk op rekening nummer 1403.57.262 ten name van B.H.M. Ploegmakers inz. Heemkundekring.

De stamboom en de computer

“Wie waren mijn voorouders, wat deden ze en waar kwamen ze vandaan.”

De senioren computerclub is gestart met een workshop om de stamboom via de computer en internet tot leven te brengen. In twee avonden werd duidelijk gemaakt waar de gegevens van de voorouders te vinden zijn. Het gaat dan bijv. om geboorteaktes, volkstellingen en doopbewijzen. Nadat deze gegevens verkregen zijn moeten ze nog op de computer verwerkt worden. Hiervoor wordt het stamboomprogramma Aldfaer gebruikt. Een gratis programma waar de tweede avond aan besteed werd. De acht

deelnemers ontdekten de eerste avond regelmatig feiten waarvan ze het bestaan niet wisten. Het is de bedoeling dat na deze twee avonden het Rijks- en Gemeentearchief

bezoekt worden om de “echte” versie van de aktes en de Doop-Trouwen en Begraafboeken te bekijken. De workshop krijgt in april een vervolg.

20 july Baptus et germanus filius Martini gormous ex Milt et petronilla jans cony ex lifogars jufroep j an gormous et anna cornels

Wie, wat, waar

Er is een theelepeltje opgedoken met een afbeelding van de oude Ripse kerk. Op de achterzijde staan de initialen: G.A.v.E. 18

Wie kan er meer over dit lepeltje vertellen?

Diverse berichten

09-07-09 van Bibliotheek de Lage Beemden, heemkundekring de Kommanderij Gemert, Lokaal Dot Com en het Commanderij College.

Bestuur heeft vergadering bezocht tussen diverse heemkundekringen om te komen tot de mogelijkheid van een eigen website: Het geheugen van De Rips, waar diverse lokale verhalen op geplaatst zouden kunnen worden.

08-07-09 van de Gemeente Gemert-Bakel

Ingekomen stukken zijn de hoofdstukken uit het concept archeologiebeleidsplan.

Er is een vergadering bijgewoond waar de diverse heemkundekringen aanwezig waren. De gemeente hecht veel waarde aan de kennisinbreng, deskundigheid en enthousiasme van de heemkundekringen en haar vrijwilligers op het gebied van archeologie.

17-08-09 van de Gemeente Gemert-Bakel

Door het bestuur een vergadering bijgewoond als lid van de klankbordgroep met de beleidsmedewerkers van de gemeente tot het vast stellen van de cultuurhistoriekaart van de Gemeente Gemert-Bakel.

31-08-09 verzoek van Gemert Centraal Radio. We hebben meegewerkt aan een radio opname van ca 1 uur over het Bosmuseum De Rips. Deze werd in december uitgezonden.

01-09-09 Het Bosmuseum de Rips heeft ook uitnodigingen ontvangen via de Provincie N Brabant in het kader van betere Recreatiesector. Deze gegevens zijn doorgespeeld aan de Viersprong.

Van de Stichting Zet om te komen tot een goede bereikbaarheid voor rolstoelgangers van diverse Nederlandse Musea. Er wordt momenteel overleg gepleegd om te komen tot een ca 1 meter bredere verharding rondom het Bosmuseum. Dit i.v.m. bezoek rolstoelgangers (groep)

01-10-09 Kregen we een verzoek vanuit de Heemkundekring St.Anthonis om mee te werken aan een tentoonstelling over de voormalige melkfabriek in St. Anthonis. Wie waren de vroegere melkrijders en of werknemers. Hoe ging dat in zijn werk? Zijn er foto's. Wij hebben diverse gegevens verzameld over melkrijder Driek v. Deursen, Families v.d. Broek, Pierre Litjens enz. Tevens is Cor Baltussen rechtstreeks benaderd. Heeft iemand nog verdere gegevens of foto's die te maken hebben met deze melkfabriek?

De tentoonstelling vond plaats op 21 november in St. Anthonis en de nieuwe gegevens komen ook ter beschikking voor onze club

30-10-09 We zijn door de gemeente op de hoogte gebracht van de mogelijkheid om subsidie van max. 2500,- te verkrijgen. De subsidie is bedoeld om "verdwenen" geschiedenis weer zichtbaar te maken. Wie heeft er ideeën die om deze subsidie aan te wenden voor de geschiedenis van De Rips. Enkele voorbeelden zijn het Koordekanaal, het oudste kruispunt van De Rips of de Lange Juffer (d'n Blikken Emmer)

08-11-09 Een tentoonstelling over de straten en families in de Oude Heerlijkheid te Oploo. Dit was een herhaling van de tentoonstelling van maart 2009 wegens enorme belangstelling destijds. Tevens heeft Cor Verberk zijn nieuwe boek over de straatnaamgeving van Oploo gepresenteerd.

04-11-09 Aangekocht is het boek "Het kasteel van Gemert" geschreven door T.Thelen. Het boek is ter inzage.

16-12-09 In de bestuursvergadering is besloten om met geïnteresseerde leden een bezoek te brengen aan het Archief van de gemeente Gemert-Bakel in januari 2010. Nader bericht volgt.

30-12-09 Relevante gegevens, gevonden in het Nationaal Archief in Den Haag, zijn verwerkt in de publicatie over het zgn. Ripse Chinezenkamp. Deze publicatie is vanaf medio januari ter inzage.

Onlangs zijn de historische straatnamen in de Ripse bossen het Beestenveld en de Stippelberg weer in ere hersteld. In 1909 dus 12 jaar voordat ons dorp ontstond hadden de boswegen al een naam. Deze zijn vermeld op een speciale Heidemij kaart die is uitgegeven ter gelegenheid van "hoog" bezoek vanuit de Heidemij om op de hoogte gebracht te worden van het verloop van de ontginningen van de latere Ripse bossen. Men kan zich ook voorstellen dat wanneer iemand een opdracht kreeg om ergens te gaan werken in het bos hij aan de hand van de straatnamen zich kon oriënteren. Rond 1987 was het L.v.d. Kerkhof die binnen de straatnamen commissie van de voormalige Gem. Bakel en Milheeze de aanzet gaf om deze in ere te herstellen. Vanuit deze commissie hebben ook C. v.d. Heuvel en A. Otten er aan meegewerkt evenals P.v.d. AA vanuit Natuurmonumenten, C.v.d. Hooven vanuit Staatsbosbeheer en verder o.a. B. Ploegmakers

Op 26 januari 2010 is er een lezing over het kadaster en de digi-legger.

Hans Giesbertz uit Nijmegen is al in 1972 in dienst getreden bij de landmeetkundige dienst van het Kadaster in Nijmegen. Sinds 1980 beoefend hij ook genealogie en weet daarom als geen ander welke kadastrale bronnen te raadplegen zijn en welke gegevens men hieraan kan ontlenuen.

Tevens zal hij uitleg geven over de digilegger. Een manier hoe men voortaan ook via de computer de kadastrale gegevens kan raadplegen.

Plaats: cafézaal 't Lagerhuis, Beerseweg 9, 5451NR, Mill

Heemkunde- vereniging De Rips i.o.

Zolang als de vereniging de status "in oprichting" heeft, zal Bernard Ploegmakers fungeren als contactpersoon.

bploegmakers@hetnet.nl

0623901706

*Het bestuur van de
heemkundevereniging wenst u
een
gezond en voorspoedig
2010*